

PHARMA ARÉNA

Jaký byl rok 2020?

Na začátku každého nového roku se objevují nejrůznější ankety a hodnocení roku předešlého. Stejně jako v minulých letech i my využíváme příležitost ohlédnout se za právě uplynulými dvanácti měsíci a přinášíme vám názory zástupců našeho lékárenství. Zeptali jsme se jich, co je na lékárenském trhu v roce 2020 nejvíce potěšilo či příjemně překvapilo, a co na něm za loňský rok považují naopak za největší propadák.

Velké uznání pro lékárníky

- 1) I přes to, jak složitý loňský rok byl, a že jeho značná část bude asi hodnocena vysloveně negativně, mě potěšila schopnost lékárníků udržet prakticky plný provoz lékáren i v těch nejtěžších měsících, jejich schopnost se na nové podmínky adaptovat, být v nepřerušném kontaktu se svými pacienty a poskytovat jim kompletní lékárenskou péči. Za to jim patří ohromné uznání.
- 2) Napsat, co je v tomto směru jednička, není tak jednoduché, jak by se mohlo zdát. Loňský rok v důsledku epidemie odhalil i spoustu negativních stránek v připravenosti na podobné situace na straně státu jako celku, z toho bychom si měli vzít velké ponaučení. Vybrat si správné a funkční postupy, v obecné rovině je popsát a mít je připravené pro případné další krize. Stejně tak se projevily i bezohledné snahy některých jedinců zneužít složitou situaci ke svému vlastnímu prospěchu a obohacení. Tady asi může pomoci i to, že se ta slušná, ale bohužel často mlčící většina důrazně ozve a podobné aktivity odkáže do příslušných mezí.

Mgr. Aleš Krebs, Ph.D.,
Česká lékárnická komora

1) I přes to, jak složitý loňský rok byl, a že jeho značná část bude asi hodnocena vysloveně negativně, mě potěšila schopnost lékárníků udržet prakticky plný provoz lékáren i v těch nejtěžších měsících, jejich schopnost se na nové podmínky adaptovat, být v nepřerušném kontaktu se svými pacienty a poskytovat jim kompletní lékárenskou péči. Za to jim patří ohromné uznání.

2) Napsat, co je v tomto směru jednička, není tak jednoduché, jak by se mohlo zdát. Loňský rok v důsledku epidemie odhalil i spoustu negativních stránek v připravenosti na podobné situace na straně státu jako celku, z toho bychom si měli vzít velké poučení. Vybrat si správné a funkční postupy, v obecné rovině je popsat a mít je připravené pro případné další krize. Stejně tak se projeví i bezohledné snahy některých jedinců zneužít složitou situaci ke svému vlastnímu prospěchu a obohacení. Tady asi může pomoci i to, že se ta slušná, ale bohužel často mlčící většina důrazně ozve a podobné aktivity odkáže do příslušných mezí.

Mgr. Aleš Krebs, Ph.D.,
Česká lékárnická komora

Ve znamení improvizace a maximálního nasazení

1) Rok 2020 byl výjimečný, covid přinesl do našich životů velké změny. Poukázal na důležitost fungování celého zdravotního řetězce. Oceňuji nasazení všech, kteří se v krizových obdobích zmobilizovali a dokázali zajistit potřebnou zdravotní a lékařskou péči, a to hlavně v první vlně, kdy jsme ještě nevěděli, čemu čelíme a jak infekční a smrtelný virus SARS-CoV-2 je. Všichni členové ČAFF dokázali, že plynulé zásobování léčivými přípravky je jejich prioritou, protože léky jsou potřeba všude a v dostatečném množství.

2) Každý musel do velké míry improvizovat a flexibilně reagovat na vývoj situace, proto bych nemluvila o „propadácích“. Výrazně se projevila závislost Evropy na dodávkách surovin pro výrobu léků ze zemí třetího světa, ale i to se společným úsilím zemí EU podařilo protentokrát zvládnout. V budoucnu bude muset Česká republika i celá EU nově nastavit procesy a lékovou politiku tak, abychom byli v případě podobných krizí všichni lépe připraveni. Děkuji všem, kteří stojí v první linii!

RNDr. Soňa Porubská, Ph.D.,
Česká asociace farmaceutických firem

Nedostatečná strategie a komunikace

1) Na loňském roce oceňuji zejména obrovskou snahu o zajištění kontinuity poskytování lékárenských služeb v komplikované pandemické situaci. Zároveň bych rád vyzdvihl víceméně hladké zavedení evropské směrnice o padělaných léčivých přípravcích. Čeští lékárníci zvládli zavedení nového systému ověřování pravosti léčiv daleko úspěšněji než mnozí jejich kolegové z jiných evropských zemí.

2) Lékárenský trh byl v roce 2020 spíše stabilizovaný. Největší problém vidím v jiné oblasti zdravotnictví, a to v nedostatečné strategické a komunikační přípravě na vakcinaci proti onemocnění covid-19 ze strany Ministerstva zdravotnictví ČR.

Mgr. Jakub Dvořáček, MHA, LL.M.,
Asociace inovativního farmaceutického průmyslu

Lékárníci

1) Potěšitelná je bezesporu skutečnost, že v době na rozdíl od praktických kolegů, své lékárny nezavírali a neustále jak fungují v nelehké době, pacienti cházeli „covidoví“ pacienti dříve nepatrných příznacích pro první vlnu.
2) A propadák? Bohužel asi se bude vracet určitě bude mnohem méně než v minulých letech zpátky. Budou expediční zóny určitě bude mnohem méně než v minulých letech.

Pharm
D

Česká republika mezi premianty

1) Rok 2020 byl pro všechny velmi složitý, nicméně lékárníci zvládli i přesto plnit požadavky v souvislosti s ověřováním pravosti léčiv ve velkém rozsahu. Česká republika patřila po celý minulý rok mezi země s nejvyšší měrou ověřování vzhledem k velikosti trhu, systém se „usadil“ a dlouhodobě docházelo ke snižování množství technických a procesních chyb při ověřování. Zároveň si ceníme ochoty některých lékárníků zapojit se do spolupráce s námi a poskytováním zpětné vazby z trhu vylepšit některé oblasti tak, aby ověřování léčiv bylo opravdu přínosné pro pacienty bez toho, aby zatěžovalo.

2) Nejsem farmaceut, a tak mohu hodnotit jen spolupráci s odborníky v rámci NOOL – a s ní jsem spokojena. V rámci svých kompetencí nemohu posoudit dostupnost léků pro české pacienty ani přístup oficiálních institucí k pandemickým opatřením. Jsem zvědavá, jak se projeví zrychlený dovoz vakcín v systému ověřování pravosti léčiv. Na to nám dají odpověď následující týden. Jako varování však vnímám upozornění evropských bezpečnostních orgánů, že se buduje on-line černý trh s vakcínami, resp. jejich padělky.

Pavína Štisová, MBA,

Národní organizace pro ověřování pravosti léčiv

Elektronická preskripce obrovským benefitem

1) Při ohlédnutí za rokem 2020 nelze nezmínit, jakým způsobem lékárníci zvládli veškeré výzvy spojené s koronavirem a jak společně s lékaři a zdravotními sestrami vytvořili první linii boje s touto epidemií. Za to jim všem patří velké díky. Během uplynulého roku se rovněž ukázalo, jak důležité bylo včas dokončit projekt elektronické preskripce.

Lékárníci v první linii

1) Potěšitelná je bezesporu skutečnost, že lékárníci v nelehké „covidové“ době na rozdíl od praktických lékařů, kteří mnohdy léčili na dálku, pracovali, své lékárny nezavírali a nezavedli žádný home office. Určitě jim za to, jak fungují v nelehké době, patří velké poděkování, protože do lékáren přicházeli „covidoví“ pacienti dříve než kamkoli jinam. Přicházeli si tam při nepatrných příznacích pro první pomoc.

2) A propadák? Bohužel asi samotný covid, který navrátí lékárny o mnoho let zpátky. Budou expediční zóny, nebudou samoobslužné lékárny nebo jich určitě bude mnohem méně než dosud.

PharmDr. Marcela Kaňková,
Dr. Müller Pharma

Elektronická preskripce obrovským benefitem

1) Při ohlédnutí za rokem 2020 nelze nezmínit, jakým způsobem lékárníci zvládli veškeré výzvy spojené s koronavirem a jak společně s lékaři a zdravotními sestrami vytvořili první linii boje s touto epidemií. Za to jim všem patří velké díky. Během uplynulého roku se rovněž ukázalo, jak důležité bylo včas dokončit projekt elektronické preskripce. Právě ta mimo jiné umožnila, že řada praktických lékařů začala v zájmu omezení šíření viru mnohdy ordinovat vzdálenou formou, nicméně farmaceuti byli a nadále zůstávají v bezprostředním kontaktu s pacienty. Věřím tedy, že v rámci vládou připravované vakcinační strategie bude i farmaceutům věnována dostatečná pozornost. Zároveň jsem přesvědčen, že minulý rok odpověděl na otázku významu lékáren ve venkovských oblastech a menších sídlech, kdy právě nemožnost cestování a omezený provoz obchodních center potvrdily nezastupitelnou roli lékárny, kterou má každý ve svém bezprostředním okolí.

2) Při zpětném hodnocení uplynulého roku si člověk vždy uvědomí, že řadu věcí šlo udělat lépe, případně efektivněji – rok 2020 v tomhle nebyl výjimkou. S ohledem na to, jak hektický rok pro všechny byl, bych však nerad jmenoval konkrétní příklady. Soustředíme se na nový rok 2021 a věřme, že až jej budeme bilancovat, bude těch propadáků co nejméně a slovo koronavirus nebude tím hlavním, co většina z nás den co den slyší.

Ing. Pavel Jinoch,
Alphega lékárny